

**Резюмета на научните трудове
на доц. д-р Мадлен Данова,
представените за участие в конкурса
за заемане на академичната длъжност „професор” по
направление 2.1. филология /американска литература/ ,
обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски” и
обнародван в ДВ, бр. 55 от 19.07.2011г.**

Представените за участие в конкурса за професор по американска литература научни трудове са общо 19 (без включената тук една научно-популярна статия) и обхващат периода от 2007 г. до 2011 г. Те спадат към четири основни групи:

I. Научни публикации по американска литература:

- публикации върху творчеството на Хенри Джеймс:

1. Монографията *The Jamesiad. Between Fact and Fiction: The Postmodern Lives of Henry James*. Sofia: Polis, 2011, ISBN 978-954-796-037-4, сс. 200, разглежда едно явление от съвременната постмодерна литература, а именно сливането на биографичното и фикционалното в един нов жанр, биофикция, което все повече и повече се превръща в олицетворение на всички най-характерни черти на постмодерното писане. Вниманието е насочено към използването на Хенри Джеймс, емблематична фигура в англо-американската литература, като фикционален герой в поредица от романи, публикувани през последните две десетилетия, които „пренаписват” живота и произведенията му като част от постмодерния импулс за разрушаване на митологемите на високия модернизъм, деконструиране на историята и преразглеждане на аксиомите на рационално поведение.

Изследването анализира в детайли взаимодействието между факт и фикция в тези постмодерни романи и проблематизирането на биографичния субект в творбите на постмодерните писатели през призмата на queer theory, историографичната

метафикция, проблематизирането на дискурса за „живот след смъртта” и използването на пародията и пастиша.

Приносният характер на труда е събирането и анализирането за пръв път на девет от съвременните романи за Хенри Джеймс с цел изграждането на единен теоретичен ракурс, който да проследи в съпоставка със съществуващите теории за биографията развитието на новия жанр на биофикцията като процес на разколебаване на биографичното, което доскоро се смяташе за последния стабилен дискурс в полето на постмодерното, и дестабилизиране на самия биографичен субект.

2. Студията “The Jamesiad. Between Fact and Fiction: The Postmodern Lives of Henry James”, приета за публикация в Годишника на Софийския университет, Факултет по класически и нови филологии, е част от излязлата монография и съдържа първите две глави от изследването, посветени на теоретичния дебат за същността на новия жанр на биофикцията и анализа на романите на Дейвид Лодж и Колм Тойбин, които проблематизират изградения каноничен дискурс за живота и творчеството на Хенри Джеймс. Чрез съпоставката на романи, които използват едни същи биографични факти, но изграждат съвсем различни фикционални светове, литературният анализ разкрива как в пукнатините на биографичното се зараждат фикционалните репрезентации и светове за живота на писателя, който скрит зад въобразените животи на своите герои, е стоял досега в дълбока сянка.
3. Статията ““Life after Death”: James and Postmodern Biofiction” разглежда един аспект на постмодерната биофикция, нейното често сливане с окултното, като начин да се потърси отговор на въпроса дали има живот след смъртта в два от биофикционалните романи за Хенри Джеймс, на Синтия Озик и на Майкъл Хейнс. Приносният характер на статията е в разкриването на пародийната употреба на окултното, която е съпоставена с подобни употреби от края на деветнадесети век.
4. В статията “Re-writing History: The Postmodern Lives of Henry James се прави съпоставка между романа на Ема Тенант за Хенри Джеймс и написването на повестта „Писмата на Асперн” и романите на Дейвид Лодж и Колм Тойбин за

Хенри Джеймс. На базата на детайлния анализ на романа на Тенант е показано как постмодерният писател дестабилизира историческия наратив на базата на интертекстуалността, а съпоставката с другите два романа прави възможно проследяването на амбивалентното отношение на „биографа” към биографичния субект.

5. Статията „Постмодерната биография между фактите и фикционалността” представя за първи път пред българските читатели развитието на биофикцията като нов хибриден постмодерен жанр през ХХІ век и търси паралели между романите за Хенри Джеймс и други подобни произведения на съвременната литература.
6. В „Черната кутия” на превода: едно неосъществено послание – романът „Посланиците” на Хенри Джеймс и българската култура” се търси отговор на въпроса за мястото на Хенри Джеймс в българската култура и културологичните особености на преводната рецепция. Липсата на български превод на най-значимия роман в творчеството на този писател е анализирано от гледна точка на разминаването на двата културни контекста, които, не успяват да излязат от „черната кутия” на непреводимостта, както я определят критици като Изер и Баснет.
7. Статията “Translating Sameness and Difference: Henry James in Search of Canada” се обръща към ранните пътеписи на писателя и межкултурния диалог, който той се опитва да установи между САЩ и Канада. Жанрът на пътеписа е един от основните в творчеството на Х. Джеймс и анализът на ранните му пътеписи в съпоставка с късните показва как характеристиките на жанра се променят под влияние на новата културна среда.

- публикации върху творчеството на други американски автори:

Една голяма група статии се обръщат към проблемите на етническите литератури в САЩ и най-вече към американските индиански автори:

8. В статията “Cultural Spaces, Racial Matrices in Contemporary Indigenous Writing in the USA and Canada” се поставя въпросът за изграждането на културна идентичност сред местното население на базата на разрушаването на пространствените граници и стереотипите на поведение в романите на Томас Кинг и Шърман Алекси. Техните произведения са анализирани на базата на етнокритиката и идеята, че най-интересните пространства за анализ в съвременните етнически литератури са междинните области, които със своята хибридна същност се превръщат в истинско предизвикателство за критика. Достига се до извода, че постмодерните етнически литератури изграждат специфични културни пространства, които са в непрекъснат процес на обновяване и промяна.
9. В “Voices of Time: Culture and Communication in Native American Writing”, на базата на идеите на Е. Хол, се разглеждат проблемите на межкултурното общуване и пренаписването на американската история от гледната точка на местното население в романите на Томас Кинг и Сюзън Пауър. Достига се до извода, че релативизацията на историческото познание, намира особено място в работите на писатели, които произхождат от маргиналните групи в Северна Америка.
10. Подобен фокус има и статията “Гласове през граници: съвременните индиански писатели в Северна Америка”, но разрушаването на „големите наративи” на историята в творчеството на Кинг и Алекси е показано чрез създаването на нов тип художествено съзнание, което е в непрекъснат процес на промяна.
11. Статията „Глокализация и литература: съвременните индиански писатели в Северна Америка” продължава дискусията по тези проблеми, но ги поставя в перспективата на глобализацията и оспореното днес съществуване на това, което доскоро наричахме национална литература. Романите на Сюзън Пауър, Т. Кинг и Ш. Алекси са разгледани в рамките на „глокалното”, като един от най-характерните, но и парадоксални, начини за проявление на етническото като част от дискурса на глобализация. Изводите показват променената същност и статут на нацията и национализма като основополагащите дискурси на модерността.

12. Статията „Biography as History: Peter Ackroyd's *Poe: A Life Cut Short* and the Postmodern Biofiction” се обръща отново към проблемите на биофикцията, но този път, основаваща се на живота и творчеството на Е. А. По. Чрез съпоставка на литературната биография на Питър Акройд и двата биофикционални романа, „Сянката на По” на Матю Пърл и „Бледосиньото око” на Луис Баярд, които използват живота на По, за да изградят нови биографични дискурси, се доказва, че релативизацията на съвременното мислене е засегнала и най-устойчивите жанрове в литературата.
13. Публикуваната във вестник „24 часа” от 15.11.2009 г., статия „Деми Мур слага алената буква”, представя един от класическите текстове на американската литература, романа на Хоторн „Алената буква” на българския читател.

- публикации върху канадската литература:

Значителна част от представените тук публикации се занимават с въпроси, свързани с мултикултурализма и развитието на канадската литература. Освен Томас Кинг, който е предмет на анализ на някои от по-горе изброените статии, другият канадски писател, който анализирам е Тимоти Финдли.

14. В “Subverting Dominant Narratives: Europe as a Contested Cultural Site in Canadian Literary Discourse: Timothy Findley’s *Pilgrim*” една от последните книги на Финдли се разглежда като пример за метаисторичността и метафикционалността на съвременната постмодерна литература. Доказва се, че Европа се превръща в културно пространство, което непрекъснато се пренаписва от канадските писатели в опита им да се оттласнат от колониалното минало на страната си.
15. Подобен е и фокусът на “Globalization and the Invention of Localities in Timothy Findley’s *Pilgrim*”, но в статията тези проблеми се анализират от гледна точка на глобализацията и пренареждането на пространството и времето от постмодерното мислене. Достига се до извода, че сливането на пространството и времето са една от характерните черти на глокалното в литературата.

16. Трансатлантическата перспектива е в основата на анализа в “Transatlantic Imaginative Spaces in Thomas King’s *Green Grass, Running Water*”. Романът на Кинг се разглежда като пример за начина, по който съвременните писатели преобръщат йерархиите и пародират закостенелите ни представи за света и за самите нас, като създават и разрушават въображаеми светове с лекотата, с която това се случва в митологичното съзнание на традиционните култури. Доказва се, че основен носител на това е фигурата на трикстера, който се превръща в символ на подкопаването на доминиращите идеологии.

II. Научни публикации върху съвременните масмедии:

Публикациите върху масмедииите през този период са отражение на научните ми интереси, които са най-вече насочени към начините, по които медиите изграждат многобройните идентичности на днешния човек.

17. Главата “Encountering the Other: The Image of Germany and England in the New Media in Bulgaria – New Strategies of Development in the Print Media”, е обобщение на проект, който имаше за цел да проследи промените в нагласите на българите към англичаните и немците след приемането ни в ЕС. На базата на контент анализа са обобщени статиите, публикувани в продължение на една година във в-к „Дневник”, които се отнасят към Англия и Германия. Промените, които са открити, за които медиите не само свидетелстват, но и активно работят, са анализирани от гледна точка на конструирането на образа на Другия на базата на теорията на Бахтин за диалогичността при изграждането на Аз-а.

18. Статията “Žene u Politici u Bulgarskim Novinama: Postfeminizam u posttotalitarnom Društvu” също представя резултатите от едно проучване, но по отношение на нагласите в българските медии към жените политици. Степуреотипите и предубеденият поглед към тях са анализирани на фона на най-новите тенденции в теоретичния феминизъм и зараждането на пост-феминизма. Изводите, до които се достига, са, че в началото на XXI век в България е започнала тенденция към

промяна на отношението към мястото на жената в обществения живот, която активно е осъществявана от печатните медии в България.

III. Научни публикации върху преподаването по американистика и продължаващото обучение:

И двете статии са плод на работата по международния проект на Open University, London, който имаше за цел да проследи как преподаването на англицистиката и американистиката се идеологизира според културните и политическите особености на съответната страна.

19. “American Studies Today: Traversing Middle Grounds. Response to Marius Jucan” проследява най-новите тенденции в развитието на изучаването на американистиката в университетите днес като отговор на промененото съотношение на силите в международен мащаб и гео-политическите реалности.
20. “The Re-trainees Programme in English at the English and American Studies Department at Sofia University” прави преглед на предлаганите форми на продължаващо обучение за учители по английски език и литература в рамките на европейските тенденции и насоки за развитие на многоезичието и съхраняването на културното многообразие на Европейския съюз.

IV. Изготвяне на материали за интерактивно представяне на учебното съдържание

1. Moodle курсове

Създадените на платформата Moodle изцяло от мен електронни магистърски курсове “Communicating Race and Ethnicity in American Culture” и „Mass Media and Culture както и бакалавърските курсове „Мултикултурни аспекти на канадската литература” и „Канада: култура, общество, политики”, създадени заедно с други колеги , могат да се видят на адрес <http://fcml-su.info/>.

2. Създаване на лекционни курсове чрез интерактивни средства

И двата задължителни лекционни курса по история на американската литература в бакалавърската степен на английска филология бяха преработени в интерактивни курсове, което ги превърна в по-информативни и атрактивни за студентите.

Мадри Рачова
МР